

የኢትዮጵት ተራማሪን በደጋጀመሬነት

ቍናወ ከገርድ

4ኛ ክፍል ስምን 1-3

ስርዕብ

እኩዎች አገልግሎት የሚያሳይቷል ነው የኢትዮጵያ
(USAID) በተተረጋገጧ አገልግሎት ስትናበባዊ ሲሽ በ ታደራጋን (Save the
Children)፣ መሬዳታው ታምህርትን በርሃ ታምህርቱ ክልል ታማሪያን
ተካላየ ገተተተመ እያ::

2009 ዓ.ም.

The CC BY license lets others distribute, adjust, and build upon this work, for free or commercially, as long as credit given to the original creation. However, any changes from the original must be indicated.

For more info please refer: <https://creativecommons.org/licenses/>

የኢትዮጵት ተራጭ

ሁይወታውያን

ቍናዊ ከገድና

4^ኛ ካፍል

ሰመን 1-3

ስርከተ

መዝኑ ንመምህራን

እነዚህ መወሰኑ በመስረት ሁኔታ ስርዓት ተሞላው አጋዥ ገባብ እያለ:: ተሞሳሪ
ነዚህ መወሰኑ ተጠቃሚው ከእለታት ገባብን ምድማቸውን ገኩልበብ ይጠቀሱ መምህራን ወለደን
አድላዊ እያለ:: ለለዚህ ነዚህ መወሰኑ ተሞሳሪ ቅድሚያ ምንባብዎች ፈልማማ በፊልግ እኩል
ጥቅምላዊ ዘመኖባር ነዘም በስራው መምርከታታት አተማብሩ::-

- ❖ ዘመኖቸው ዘይፈየ ካገናት አመጣረርቦ:: ገብብነት:: ተሞሳሪ ገኩልምዎች
አድላዊ::
- ❖ ቅድሚያ ገባብ ምድሚያዎች እቶም ተሞሳሪ ስተቶታት ቅድሚው ምድማቸው ከምልሰ
ግብሩ::
- ❖ ንዚህ ተክኖሎጂ ፍህጻ:: ምልከትን አገልግሎት አንብቤ::
- ❖ እብ መወዳእታ:: ስተቶታት ይከሉ ምድማቸው ከምልሰ ግብሩ::

ስተቶታት ቅድሚው ገባብ

ነቱ ሆነታ ቅድሚያ ምንባብዎች ነዘም በስራው
አቶታት መልሰ::

1. በዚህ ሆኖታት ተፈጥሮ እንታይ ተፈልጋ?
2. የህይወትና ተሞላው አበባ ሆኖታት
ቻፈጥሮ እንታይ እንታይ ይመስልኝ?

መዘከር መምህራን

እዚህ መዕስና በመሰረት አዎች ስርዓት ተታወቃዎች ገዢ የለው አጋዥ ፍዴራል ነበር፡ ተዋሮች እና አዚህ መዕስና ተጠቁጥሮች ክስለት ገዢ፡ የምድማቅ፡ እንዲብዱ የሚቀኑ ከምሳኑ እውጭ አቅማቸው የሚቀኑ ገዢዎች ይጠየቂ፡ መምህር ወይ ወላደ ወሰነ እና አብዛኛው መዕስና ተጠቁጥሮች በዝግባብ በምንግባብ በይቅርኩል በዕስና ተከተል ከተወቃደ ይገባል፡፡

የክቡርዬ መምህራን ከምሳኑ እውጭ ክልአት እንዲብዱ፣ እዚህ መዕስና ተተዋሮች ቅድማዊ የሚገባበት ማረጋገጫ ሲለማ ገዢዎች እንዲብዱ እና አቅማቸው የሚፈጸመ በዕስና ተከተል የምድላው ግበሩ፡፡ እብ ከይደረግ የሚገባበት እዚህ ተከተል ነው ተስፊ ተስፊ መምርአከታት እና ተግባራ፡፡

- ❖ የምድማቅ በድልዎ ነገሮች አመጣራር፤ ገዢዎች፤ ተዋሮች ገዢዎች አቅልው፡፡
- ❖ ቅድማዊ የሚገባበት የምድማርዬ ሪሳቢ መዕስናን እብ መሰራኑ ገዢ በለው ሰነድ ተተዋሮች በምርአያ ተከተል ነውም እስረታት ተስፊ ነገሮች እስረታት ተስፊ ነገሮች ተስፊ ተስፊ የምድማቅ ከምልሰ ግበሩ፡፡
- ❖ እዚህ ዓይነት ዕራፍ በዘመኑ አገባበት እንዲብዱ እና የሚገባው መርአያ ገዢዎች በዕስና ተስፊ የሚሰራ የሚሰራ እንደሆነ እንዲብዱ፡፡
- ❖ እብ መወዳእታ ስተታት ደስራ የምድማቅ ከምልሰ ግበሩ፡፡ የመልሰ ተዋሮች ማኝረድ ግበሩ መልሰ አቶ፡፡

አቶታት ቁድመ ዓባይ

ነቱ ሂንታ ቁድማ ምንበብዕትም ነውም አስቀላ
አቶታት መልሰ::

1. በዛዕባ ሂሳብታት ተፈጥሮ እንታይ ትፈልጎ?
2. ገዢዎትና መቻምቱ ነበሩለ ሂሳብታት
ተጥር እንታይ እንታይ ይመስልኝ?

ምዕራፍ አደራሻ

የፍትታት ተፈጥሮ

አመድ፡ ማይን እየርን እገዢም ወሰንቱ የፍትታት ተፈጥሮ እየም፡፡ እነም የፍትታት ገዢውታውያን ወሰንቱ ይስኑ ያልየታቸው በዋጭለሁ ገኩነበሩ የኩኬልዋም፡፡ ሁይውታውያን እነም የፍትታት በዘግበኩ እንት ቅዱሙ ሌሎች እንተ በይተገረመምን በዘግበኩ እንተ በይተቻሙ ማይን ስብሐም ይቻል፡፡

አመድ፡ ገተፈላለዎ መዓድናት በዋጭከዚ ገተኩልታት፡ ለባትን እንሰሳቻትን ለወል ሂሳብ ዘለው የፍቱ እየ፡፡ ታኩልታት ገኩኔበሩ፡ የምግበ በገልጻለ በራክቱ፡ እስምልትን ፍረምሩን ወዘተ በመዓድናትን ማዕበሉም ገኩኔበሩ ይገበር፡፡

በዚ. ከዚ ለባትን እንሰሳታትን አብ ሁይወጥም
ዘድልያወጥም ምግባታት፡ መಥለለን ካልከት ነገሱትን
ይረስበ፡ ክብጥም አብ መራት በዘተፈሻ እታወት
ዘባዕኩ ተሽልታት ዘተፈላለየ ምግባታት ይጥቀሙ፡፡
ካብረእቶም በዘረሰኩበወጥም ልብሩታት ተጠቂጥም
መዓልታዊ ምንቅስቃሴ ሁይወጥም ይመርሏ፡፡

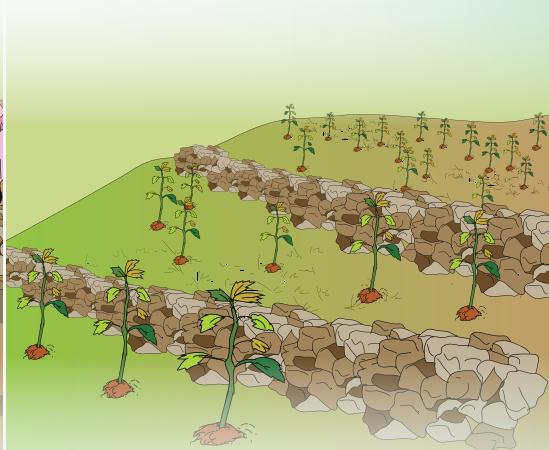
ሁይወት፡ ለለወጥም ፍጠራት በዘይ ማይ ክነበሩን
መዓልታዊ ሁይወጥም ካሳልጠን እያሽከለን፡፡ ማይ
ንመብበኩ ተሽልታት፡ ገመባቃለን መብዕስ በረከትን
ከምኑ እውን አብ ማይ ገዢነበሩ ፍጠራት ከለም
የገልግል፡ ለባት ገመብታ፡ ገንዕህና፡ ገመገዳዘኝ፡
ንመዘናግኝ፡ ገመፍጠረ አይደ፡ ገመብሰለ ምግቦ፡
መዘተ ይጥቀምለ፡፡ በዚ. ከዚ ማይ አብ ሁይወት
ዘተፈላለየ ፍጠራት አለባለ ጥሩ ለለወ ማኅቱ
ይከውን፡፡

አየር፡ እውን ሁይወቻውያን ገዢነበሩ በሽከል ካልኝ
መሳኔ ማኅቱ ተፈጥሮ እየ፡፡ ሁይወቻውያን በዘይ
አየር ከተንቀሳኩ ክንቀሳቃሽበን እያሽከለን፡፡ አየር
ንሆይወቻውያን በዘተፈላለየ መልከዎ ጥልጋሎት እናሂሳ
ናበረከም ገሽመርሏ የሽከለም፡፡ አየር፡ ገምስካበን
ንምትንፈሰን፡ አይደ ገምፍጠርን፡ ከነቻት ከባቢ
ንምስለውን የገልግል፡፡

አየር በኩምዬ እብ ጥቃሚ እናውዓለ ክና ከይዲ
ህይወት ፍጠራት ክቻል ማድኑ ይሞወት፡፡ እንተኩነ
ግኝ አመደ፡ ማይን አየርን በቃልሉ እብ ገብከል
የፍትታትና በዋናነት ገጥቀስ እያም፡፡ እዘዚ
የፍትታት በዝግበኩ እንትተካዣ ገዢወቻዎችን
ዘበርከትም ለብሩ ልዕላ እያ፡፡ እንተኩነ ግኝ አብቶም
የፍትታት በዝበሰሩ ቤተፈላለያ ተለወጺ ነገሮት
በበኩዋኑ ተዕንቶታት ይረከሩ፡፡ በስንከ ጉዳለት
እተካሳሁ እዘዚ የፍትታት፡ መረት ይጠስኝ፡ እብ
ወሰን ገካዘም መዓድናት ይጠድለ፡፡

እብ አየር በዝርመር ተዕንቶ ተርያት እንትንፋሽ አየር
በበኩዋኑ ይብከል፡፡ ዓምንባር ምቻው ቤነበረ ከባቢ እኔ
አየር እንትብከል ታጥቦና ተገም ይፈጥር፡፡ እብ ማይቀ
እካል በዝበሰሩ ተልዋታት እውን እብ ማይ በተካት
ቴልዋታት ይረከሩ፡፡ ተርያት ማይ በዝተፈላለያ መረዘዘ
ነገሮት እናተብከል ተርያቱ ይጠድለ፡፡ በዚ ክና በካልኩ
ቴርያት ከባቢን ምንቅስቻለ ሁይወት ሁይወቻዎችን
እብቱ ትዕበት ቤግበራለ ስቻስቱ ይኩወን፡፡

ጥዕናዊ ክልት

አመድ እና ሌብላዋይ አካል መፈት በርከበን በተቀት ልብቃቻት በዚነኛ ማቋጭ ተፈጥሮ እያ:: እኩ ማቋጭ ተፈጥሮ እና ወሰን ነህደውታውያን በገልግሎት በተፈለያ መዓድናት በአሁ እያ:: እዘም መዓድናትን ማረጋገጫን ከዚ እና ሁይወት ተሻልታት:: ለባትን እንስሳትን አገባብም አድለይች እያም::

ተሻልታት:: በዘግባኝ ታክኖሎጂ በሽክልዋጥ መዓድናት ዘምርኑ አመድ የድልየም:: እብኩ በርከበ መዓድናት ዘምርኑ ከዚ ተሻልታት እና አመድ ይበቃል:: እኩ ዘድልየም ነገር እና ለመራ አመድ ስለገረሰብ ከዚ ዓይቶም ታዘተፈለያ ልብቃቻት ይውስሉ::

ከ·ለ·ም ለበት· ገምገብነት· በው·ዕለ·ምም በራሳት·ን
ፍረምናን እብ ፊመድ· ይዘርኬ ወይ ይት·ከለ:: እብ
ፊመድ· ተዘረሰኝም በቅ·ለ·ም በቶም በረሱም መቀዳኑት·
በዘግበኩ ይፈርድ:: እንስሳት· በምገብም
በተጨለያ ዓይነታት· ማስጋቢት ቀበሌ መቆልን እውን በዘይ
ፊመድ· ከበቅ·ለ·ን ከጥጥቦ·ን እያ·ኩለ·ን::

እቶም እብ ፊመድ· ተተክለ·ምን ተዘረሰኝምን ነባበየ
ተክልታት:: ማስታት·ን በራሳት·ን በተካት· ለበካታት·
ይህበ:: በዋናነት· ዓይነታለያ እንስሳት· ከም ምግባን
መቆልለን ይው·ዕለ:: በኋላይ ዘመኖት ያቸ ስብ
መቅም·ኩ በሽነት ከም ምግባታት:: መቆልለ:: ለምዓት·
ከባቢ· ከይኖም የገልጻለ:: እነዚ ተለ· ለበካ ተቀ እብ
ፊመድ· በዘርከብ· መቀዳኑት· በመቆክ እየ::

በዘር ነዚ በዓል በተካት ለበካ በሽነት ፊመድ·
በው·አይ·ን በንፃፈን ከይተከበስ ከንከለኩለ ይግባኩ::
ፊመድ· በው·አይ· ተካሂብ· ከይተደደ·ን መቀዳኑቱ
ከይመኖኝ· ሁለታት· ምስራሻ የድልይ:: እብቶም
በተስርጠ ሁለታት· ተቀ ተክልታት·ን ማስጋቢት
ይግባኩ::

ԱԼԺԻԴ ԹՋԻ ՀԱՄԲՈՅ

ԿԱ ՀՈ ՂԵՂՎՔ ՌԿՆ ՄԱՆԴԻ ԱԾԻՌ ՀԱՄԲՈՅ ՀԱՄԲՈՅ
ՀՅՈՒՖՈ ԱԾԵՌԻ ԻՆՉ ՀՔ:: ԿԱԺԻԴ ՀՈ ՂԵՂՎՔ
ՌԿՆ ՄԱՆԴԻ ԱԾԻՌ ՀԱՄԲՈՅ ՄՊԵՅ ՀՅՈՒՖՈ
ՔԻՆԻՆ:: ԿԱԺԻԴ ՓԼԻ ԻԻՉ ԻՊՈՒՆ ՊՐԻԴԱԼՈՅ
ՄԱՆԴԻ ԻԾԵՌԻ ՀՅՈՒՖՈ ՄՈՒՆ ՈԾԻՄ
ԹԻՆԼԻՆ ՀՔ::

ԿԱ ՀՈ ԱՌՆ ՈՒ ԸՆԻԵՌԻ ՀՅՈՒՌԻ ՀՅՈՒՌԻ ՀՅՈՒՌԻ
ՀՔ ԱՎԻ ԱԾԵՌԻ ՈՒ ԻՄԱՅ ՅՊՊԱՅ:: ՀՈՒ ԿԱ
ՀՅՈՒՌԻ ԱՄԱՆ ՈՒ ՄԱՆ ԻՎԱՌԻ ՈՒՄԱՆ.
ՅԻՆՅ:: ՀԵ ԱՄԱՆ ՀԱՄԲՈՅ ԳՈՒ ԱՄԱՆ ԷԿ ԷԿ
ՄԱՆ ՄՊԵՅ ՄԱՆ ԱՄԱՆ ՄԱԿԼԻՆ. ՅՆԼԻ::

ՀԵ ԱՄԱՆ ՄԱԿԼԻՆ. ԱՄԱՆ ՀԱՄԲՈՅ ԿԱ ԱԿՈ
ԱԾԻՌ ԱԾԻՌ. ՄՊԵՅ ԻՃԻՆ. ՔՃՔՅ:: ՀԵ ՊՄԱՆԻ
ՄԱԿԼԻ ՀԿՈՒ ԻՎԱՌԻ ՄԻՆԱ ՄՊԵՅ ՀՈՒ ԻՆՉ
ՅԹՆԻ:: ՀԵ ՄԱԿԼԻ ԺԱՄ ՄԻՆԱ ՄԻՆԱ ԱՄԱՆ
ՀԱՄԲՈՅ ՀՎՈՅ ՀՈՒ ՔԵԿԲ::

በዚ ከዚ ሆለ ምስራሳ በርከት ገበያ ልብአቻት
ከምዘለው ወርድኩ:: ሆለ ነቱ በበበትኩ ገበያው ማይ
ሰላጊነዥ በውጥቷል ፍጋረ መሬት ከይኖር ይከላከል::
በበግዘረኩ ወጥቷል ይገኙንተ ዓይነበት ለመጀ አመዳ
ይዕቅበ:: እብቱ በተቀባዩ አመዳ በርከበ መዓድኑት
ድማ ነቱ መሬት የልምዕም::

እብቱ አለምዕ መሬት ገበያለ ተክልታትን ቅዱለ
መዕለን ተመለስም ነቱ ከባቢ ሂሳብ ይፈጥርለ:: እቱ
አመዳ ከይገኙን በስራው ወጪ ተትኩቶም ይፈጻም::
እቱ ሆለ ማይ በምዝገባትን ተክልታት በምጫቸለምን
የዚ መለ መሬት ከወሰን ይፈጻዋለ:: እብቱ ከባቢ
ሁለ በምስርኩ በኞር ሁሳብ በዋዲኩ ተክልታት
ንምልማዳ ወቻዎ ከነታት ይፈጥር::

ተክልታትን ባድኑን አመዳን

ተክልታት ምትካል:: አመዳ እብ ባድኑን ባልማዳ
ከባቢን እቱ ከልኩ አገዥለ ጉዳይ እያ:: ምትካል ተክሉ::
ከባቢ በተክሉ ጉምልማዳ ስባት ከነ አለም በተግበርዎ
ስራሳ እያ:: እዚ ከይዲ ምትካል ተክሉ የዚ በክልተ
መንገዲ ይተማበ::

እኔ አዲ መንገዶ፡ የምትኩል ካብ ቤተደሰው ፌልስ.
መሰረት በምትኩል ገትጻዣር እያ፡፡ እኔ ክልኩይ ኮኖ
ካብ ቤተደሰው ዓይነት ተክለ ቅጽዬ በምዕራፍ ምትኩል
ማለት እያ፡፡

አብ ምትኩል፡ ተክለ በዘግበኩ ጉዝኑበደን አመድ
ከይተኩበኩን እንተተደሰዋ ምምራዕ ተክለን
ምትኩልን የድልይ፡፡ ፈለማ፡፡ እኔ በተክለ ክለምሳ
ቤተደሰው በታ በዘግበኩ በምዕናዕ ነዚ ቤሎማዕማዕ
ተክለ ምምራዕ የድልይ፡፡ ነኔ በታ ቤትውን ተክለ
ድሰሳ ምምራዕ በዘግበኩ ምትኩል ይሰብበ፡፡ እኔ
ቤተተክለ ተክለ ጉዝበድቸ ኮኖ ግቦኩ ክትትልን
ከንከንን የድልይ፡፡

ተክለ ምትኩል እብ ቤትኩ በታ ክትጻዣር ቤትኩል
ማለ መከላከለ ፍጋራ መፈትኩን ከባቢን እያ፡፡ በዚ ኮኖ
ምልማዕ ተክለታት እብ ከተማ ይክና እብ ገዢ
በዘተፈላለዋ አካላትኩን ትካላትኩን ይትጻዣር፡፡ አንተ
ተክለ፡፡ እብ ስድስድ ምንቅስቸስ ይች ስባት ግዢኩ
ልዢል ስለዘዢኩ አገዛለት እያ፡፡

በዚ የዚናያት ለባት፡ በብጀመቱ በውልቀን በውዲበን
በተፈላለም ተኩልታት በምትኩል ከባቢአም ይከላከሉ፡፡
በውልቀ እንተውሰድና፡ እብቻ በለቶም በታ ክንዲ
ዘኩሻልም ተኩልታት ይተክሉ፡፡ በዘተፈላለም ከም
መኖርታት ተምህር፡ ከልካት አካላት በበለ ወደበታት
አበሎም እውን እብ ምትኩል ይነጥሩ፡፡

መብሔስትኩ ግዢ እብ ከተማታት ይሻን እብ ገዢ
ከረምቱ እንተካትው በተካት ተኩልታት ይትከሉ
እየም፡፡ እባላት ማሳበረ ስብ እብ ከባቢአም ካርከቦ
በታታት በተክሉ በምሽኑን የልምዎ፡፡ እዚ ተግባር፡
ዓለምልኩዋ ጉዳይ በምሽኑ ክፍ ለጠቅኬ ዓይነትውስን
ከባቢ ጥራይ በምልከት እይከነን፡፡

በብኩባቢኩ ከግበሩ የዕርታት ምስቀይ ከባቢ ወዕኩት
ንኩምዕኩ ክፍ ተክሉ በምትኩል ጥራይ መመው
ከበለ እይግባኩ፡፡ በተክሉ በለምዎ ከባቢ እይከርርን
ከይበርበን ግብኩ ክንከንን ሁለዋን የድልሞ፡፡ ነተይ ያማ
ዘተተክሉ ተክሉ በተፈላለም ለጠቅ ዓይነት ስብን እንሰሳን
ከይፈገዕም ምክለኩል ይግባኩ፡፡

ምዕራፍ ስለስተ

ማይ

ማይ፡ ሁይወት ገብረመድና ፍጠራት እኔ አገብ አድሳያን
መሳንን ሂጥሩ ተፈጥሮ ፍጠራት እኩ መሻተዋ ተገለዥ
እየ፡ ሁይወት ዘለመድና ነገራት ከሰጣም በዘይ ማይ
ከነበሩ አይነትነት፡፡ ማይ አብዛዬ ዓለም ዓገርዎች
ፍጠራት ቢተፈላለዱ ሆኖታት በግምገብ ታክነበሩ
የዝኑስለም፡፡ ማይ መሰራት ሁይወት እኩ ብሔራል እውን
ነተወ እየ፡፡

ማይ በገዛባኝ ሆኖ ቤት ተክሱ ከዚ በከልቱ ነገራት እኩ
ከይኑ በዕርያት ከተካሬ ይግባኝ፡፡ ማይ ከይበከል ፍጠ
ማይ ዓይነ ክድርጻይ የበለን፡፡ ሰንትን ፍቃድን ፍጠ
ማያዊ አካላት ከይአትው የሚከልኝ የደልይ፡፡ አባዕ
ፍጠ ማያዊ አካላት ከፈሰስ የበለን፡፡

ከብ ፊብረካታት በወዕስ ሰዕሳት ዓብ ማይ ክኩትው
የበለኝ፡ እዘ ከደንዱን ጽዑ እቶም ተርያት ማይ
በብክል ነገሮት ከሰውም ምክልኝል እንዳለ ይኩዱን፡

በሽሎት ማይ፡ እብ ማያዊ አካላት በረከድ ምንዳል
ዕርያትን ምምራንን ገንልዕ እየ፡ በካልኝ እንትረከድ
እቶም እብ ማይ በርከቦ ጽጥሩ ነገሮት በብክል በተካት
እየም፡ በሽሎት ማይ በተፈላለያ መንገዶችትን
ምክንያቶችን ክፍመር ይሽኑል፡ ማይ ዓብቱ ማያዊ
አካል በባክትው ፍቻን ስብን እንሰሳትን ይብከል፡

ማይ በምክንያቶች ዓብቱ ማይ አትቶም ተርያቱ ክንድል
በሽኑል በተፈላለያ ከሚከላት ይብከል፡ ከደግበኝ
አተቀበሃን አጠቃቃማን ሂደቱ ተፈጥሮ ካል እብነት
በሽሎት ማይ እየ፡ እብ አተገበበ ስራሁቱ ስርዓ
ገድልቻት እንተሆልየም ከባቢ ከነ ማይ ይብከል፡
ንስርኝ በወዕስ ከሚከላት ዓብ ማያዊ አካል
እንትካትው ይብከል፡

እዘም ዓብ ፊብታት ገኩትው ገዢና፡ ልሰሰትን ደረቅ
ሰዕሳትን እብ በተፈላለያ በቻቻት ከመወ እየም፡

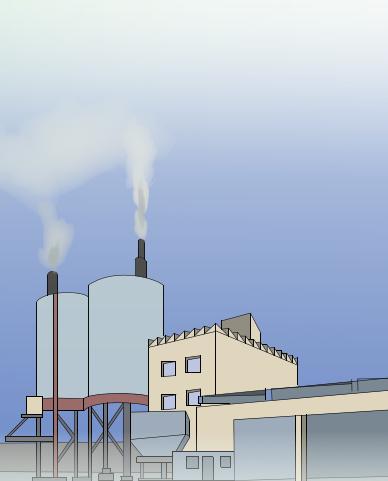
ገለ.እም ካብ ዓበይቱ ታካላት ጽግሩ፡ ገለ.እም ካብ
መንበረ ማውጭ፡ ገለ.እም ንዑስ ካብ አ.ንዳ.ሰተ.ሸታትን
ፈ.ብረከታትን በድኅኑ እያም፡፡ ገለ.እም እውን ካብ
ትካላትን ፍውጭ መግባርበኝ ስራሕቱ ከንሰተ.ሸከኝን
ዘመዥ እያም፡፡

ካብ ቁረጥና ከም እንዲዘበ፡ ካብ ከም ሆኖቻልት በበላ-
ትካላት በመዕስ በከልቱ በተተት እያም፡፡ ካብ መንበረ
ማውጭ በመዕስ ገተፎ እውን ካብቶም ታካላት ጽግሩ
ካብ በመዥ እይነትኩስን፡፡

ካብዎም በተፈላለየ በታታት በመዥ በከልቱ ገለ.እም
በቅጥታ ፍብ መትራበት ማይ ይከትው፡፡ ገለ.እም ንዑስ
በበበትኩ እናተገተኑ በንኩሉን ወሰኝን ፍብ ፍጥታ
ይከትው፡፡ እወም ፍብቱ ማያዣ አከል በአተው ሪሳተትን
ገተፎን ንዑስ ሁይወት ማይ በምምራህ እንት-በከልው
መጠን ዕርግቱ ይጋደል፡፡ ማይ ካብዎም ታካላት ጽግሩ፡
መንበረ ማውጭን ቁብረከታትን ወዕያም ፍብ ወሰኝ
በአተው ፍሰሰትን ደረጃ ሪሳተታትን ዕርግቱ
እንት-ጋደል ንዑስ ተበከለ ይጋሗል፡፡

ምዕራፍ አጭዥ

አየር

አየር ሁይዎችውን ጉዳለዎች የደረሰ አስፈላጊ
ሆነው ማኅድ ተፈጥሮ አየር፡ ለማት፡ ተከልታትን
እንዲሳትን በህይወት ጉምገባር አየር የድልያም፡፡
እንዲሳት አብ ከባቢ አም በረከሰበው ይኖር አየር
በምስክር ተምትና አይደለም ከይደረግ ሁይዎች የዚሁ የቃዕስ፡፡
ተከልታት እውን ከምኑ ገዢነት በስት አስፈላጊው አየር
እንተ በይረሰኝበው ክፍያዎ አይደለም፡፡ በዚ ተቀ አየር
ሁይዎችውን ጉዳለዎች አዘያም ወሰንቱ አብ ቤት
ትንካሳት ሁይዎት ከም ፊደል ይውሰድ፡፡

በም’ኩንያት ምብዛሕ በከልተ ነገሬት፡ እየር
እንተተበከለ እብ ሁይወቻውያን በተፈላለያ
ቦግማት ጥዕናን ካልእና የሰዕብ:: እየር እንትብከል፡
ሁይወቻውያን እብ በስራባዎን በተንፋዎን እየር
ዕላዊ ይፈጥር:: እየር እንትብከል፡ እብ ከባቢ
በተፈላለያ ተቋሙ::

እብ ስባት፡ ተክልታትን እንሰሳትን በስራባዎን
ዘተንፋዎን በበዕስ ዕላዊ ንግ ከነታት ጥዕና
የቁወስ:: ስብ፡ እንሰሳ ይኩን ተክል ዘበዝሩት ጥዕናዋ
ቦግማት ይቁልዥ፡ እብ ሁይወት ጉዳኑት ይበዕስ::
በፍላይ እብ ስባት ከም አጭማማት ፍርጻት፡ ምዝባዕ
ሰርዓት አተነኩፍናን በመሰለ ዕላዊታት ይረዳዋ::

እየር፡ በዘተፈላለያ ም’ኩንያታት ክብከል ተክክል ማጥቱ
ተፈጥር እየ:: ዓዲነት፡ እየር እብ ተሽከርከርትን
ካልአት ነወጣ በወስኩ ጥተራትን በዘወዕስ ተከ
ይብከል፡ እየር፡ እብ ፍጤሪክታትን እንዲስተረታትን
በዘወዕስ ተከ ይብከል::

አየር፡ አብ መንበረ ገዢው-ት በዘመድው ምንቅስቻለ
ህይወት በዘመድው ተከና ሆነን ይብከል፡፡ በምክንያት
አብ ከባቢ በዘመድው ገድለት አተሳለፈ ገኩፍ በፍጠር
መና እውን ይብከል እኩ፡፡

እዘም አብ ገዢው-ት ተኑ አብ በተፈላለያ በታችት
ዘመድው ሁሣት-ን ተከኅት-ን በምንካይ በጀት-ት አየር
ምክል-ኩል ይከናል፡፡ አብ ወ-ሽጂ ገዢ አየር ከይደረገ
ንግማዊ፡ አብ ዕወ-ወ ገዢ ካርቦን ዘለው ፈ-ቀም
ዘይምቅባል የድልይ፡፡ እዘዚ እንት-ንፍስ አየር በምክብር
አብ ፊዊር ገዢ ከሳቢ ህይወት ምጥሩ-ኩ በበዕስ ስራ-ባየን
እለወ፡፡

አብ በተፈላለያ ገኩፍ በፍጠር አየር በብከል መና
ንግማካይ ገኩፍ አብ ገድጋድ ምንቅብር ይግባኝ፡፡ እኩን
በነፃፃ በሰርአ ተሻከርከርት-ን ማስናት-ን በፍንወስ
ት-ከና ሆነን በቅንስስ ከነታት ምት-እት-ታው የድልይ፡፡
በፍለይ በለዓለ ሁሣት-ን ተከና በፍንወስ ፍ-ብረከታት-ን
እንዲስት-ራታት-ን በጀት-ት በዘምናስስ አገባብ ምጥቃም
ይከናል፡፡

ምዕራፍ አመሰግቶ

ከንክና ማቅረቻት ተፈጥሮ

የቅረቻት ተፈጥሮ ሆነ በምሳራቅ፣ ተሽልታት
በምትኩልን ደርሻ በምሳብአበን ምስቀያይ ይከናል፡፡
ከባቢ ከይበርሰን ለመጀ አመካ በውጭ ከይውሰድን
ንምኩል ሆነ በምሳራቅ ፊደል መከላከል እየ፡፡ ሆነታት
በዘበበው ገበተ ጉምሱ ንዑስ ተሽልታት ምትኩል ጉበበው
እየ፡፡ ሆነታት ምሳራቅን ተሽልታት ምትኩልን ከዚ ነቱ
በተገኝና መፈት ጉምሬው እለዓለ ገበተ እለዋም፡፡
በበረሰ አግራብ ደን በነበርዎ ጉምሞላስ እውን
የኩስለም፡፡

አግራብ በኩምህ እንት-ከውያ ክና ተኩልታት
መቻቻውም ስለዘዴበያ የር በዘግባኝ ይለምኩ፡፡ አግራብ
ከንክና እንተረስቦም ክበርሳ በነበሩ ተኩልታት
ይጥቶ፡፡ እዘም ተኩልታት ፍብሪም የር ይኩነ፡፡ የር
በዘግባኝ ተቻሬሁ እንት-ለምኩን ተኩልታቱ እንት-ዓበየን
ክና በዘካት ሂብቃታት ይርከብ፡፡

አዲ ሂብቃ የር ማቅረብታት ተፈጥሮ ጽምሮስብአብ
ወሰኑ መማራዊ ክይኑ ምግልጋለ እያ፡፡ የር እንት-ለምኩ
ፍጻ መሬት ይከላከል፡፡ የር ጽመንበረ እንሰሳት
ዘገዢም ምቻው በምንኛነት ነውም እንሰሳታት ጽምሮስብአብ
እነዚ መቻሚ እያ፡፡

ካብ የር ጽነቀበ በኩውን ዕንበይቱ እውን ይርከብ፡፡
እንተሻነ ግኅ የር ከይበርሳ፡ ተኩሉ ከይችልዎን በአዋ
ከይበራዎን ምክልኩል የድልይ፡፡ ተኩሉ እንተተቻረዥ
እውን ጽበተቻረዥ ተኩልታት መተካክታ ምትካል
ይግባኝ፡፡ ተኩልታት አብ አለውሉ ካባቢ ማርዕ አዋ
ከይለጋል ለወል ጥንቃቄ ምግባር የድልይ፡፡

በአዲሽ፡ ከብ ገዢው፡ ይነስ ታክለት ፈቃድና ብድኑኩ
ደረሰ ገዢናን ልሳሽ ልሳሽን ከባቢ. ይጠከለ፡፡ አተክለለያ
ደረሰ ከነ ልሳሽ. ገዢናን መረጃቱ ተረዳ. የህርትን
በከልቱ ነገሮት ይፈጥሩ፡፡ ገዢተፈለያ ግልጋሎት
ዘመኩል ሁተላ ነወጣ. በከልቱ ነገሮት ይፈጥር፡፡

እዚህ ከብ ገዢና ፕሮኞች ከሳቢ ዓይዙ፡ ታክለት ገዢናምያ
በከልቱ በኩነት ባክታታት በዘመኩ ስዕስያን አለምያ፡፡
አብ ጥወና ሆኖወቻቸዋይ፡ ከነታታት አየርን አከናማን
ጥድካት የስዕስ፡፡ ስለዚ በኩለት ከምዘየሁዕኑ ንርክ
በውሳሰሉ መንገዶች የሚከላይን በኩለት ገዢናስለ-
ከነታታት የምዕራራይን ግድን ይሻው፡፡ ከምዘ ገበያ
ክንክን ሂሳብታት ተፈጥር፡፡ በዘመኩ አናተጠቀምና
ሆኖወቻና ገዢናመርሳለ የኩስክለና፡፡

አቶታት ደሳረ ንብረ

በመሰረት እኔ ምንባብ ነዚም በስዕስ አቶታት
መልከ::

1. ልብከታት ማኅበ ተፈጥሮ እንታይን እንታይን
እያም?
2. ማቅረታት ተፈጥሮ በበከለ እንታይን እንታይን
እያም?
3. ከባድና ከይብከል እንታይ ክንገብር ይግባኝ?
4. ከብዕሉ ምንባብ እንታይ ተፈጻሚ እያም?

